

Вх. №/.....2024 г.

ДО

ДОЦ. Д-Р ИВАН Н. ИВАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КЕВР

ДОКЛАД

от

дирекция „Електроенергетика и топлоенергетика“ и

дирекция „Правна“

Относно: *изменение на цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, утвърдена с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3 на Комисията за енергийно и водно регулиране*

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

С Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) е утвърдила цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт за ценовия период 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г.

Според чл. 31б, ал. 1, т. 3 от Закона за енергетиката (ЗЕ) Комисията има право при необходимост да изменя утвърдените цени на електрическата енергия по време на ценовия период, но не по-често от веднъж на календарно тримесечие, като изменя признатия размер на други ценообразуващи елементи при спазване на принципа за осигуряване на баланс между интересите на енергийните предприятия и клиентите. Аналогична на чл. 31б, ал. 1, т. 3 от ЗЕ е разпоредбата на чл. 40, ал. 1, т. 3 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия (НРЦЕЕ).

Съгласно чл. 31а, ал. 2 от ЗЕ, когато КЕВР изменя цена и/или компонента от цена или премия, която води до изменение на утвърдените ценообразуващи елементи на друга цена и/или компонента от цена или премии, Комисията може паралелно да проведе процедура за изменение и на тази цена и/или компонента от цена или премии.

С оглед установяване на необходимостта за откриване на процедура за изменение на цената, утвърдена с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на КЕВР, в частта по т. 3, е направен анализ на определената за целите на ценообразуването прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар на електрическа енергия, както следва:

По смисъла на чл. 21, ал. 1, т. 8г от ЗЕ КЕВР определя за целите на ценообразуването ежегодно прогнозна пазарна цена, въз основа на която се формира ценообразуващият елемент на цената за покриване на технологичните разходи на операторите на електроразпределителните мрежи, каквото е държавно предприятие „Национална компания железопътна инфраструктура“ (ДП НКЖИ) по смисъла на чл. 43, ал. 12 от ЗЕ. В тази връзка, Комисията определя прогнозна пазарна цена за базов товар въз основа на анализ на фючърсните и/или форуърдните сделки за този период на националната и регионалните борси, както и на относимите към българския пазар фючърсни сделки на европейска борса, както и групови коефициенти, отразяващи отклонението между средната пазарна цена за базов товар

на пазара ден напред и постигнатата среднопретеглена цена от съответната група на пазара ден напред – арг. от чл. 37а и чл. 37б, ал. 1 и ал. 2, т. 1 и т. 2 от НРЦЕЕ.

Предвид горното, с Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. КЕВР е определила прогнозна годишна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. в размер на 173,09 лв./MWh, както и прогнозна пазарна цена за същия период за групите: независим преносен оператор – 178,64 лв./MWh; оператори на електроразпределителни мрежи – 185,38 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия – 177,70 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 141,49 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия – 166,71 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW – 184,70 лв./MWh; производители на електрическа енергия, произведена от биомаса – 175,62 лв./MWh.

От друга страна, постигнатата към 30.11.2024 г. цена за базов товар на пазара ден напред за периода 01.07.2024 г. – 30.11.2024 г. е в размер на 245,02 лв./MWh. Същевременно, като се вземат предвид постигнатите нива на фючърсните сделки за м. декември, които от началото на месеца се движат около 126,69 евро/MWh, се очаква цената за базов товар за второто полугодие на 2024 г. да е в размер от около 245,49 лв./MWh. По данните към началото на месец декември 2024 г., фючърсите за българския пазар на Европейската електроенергийна борса (EEX) за първо тримесечие на 2025 г. (Q1 2025) са на нива от 124,98 евро/MWh, а за второ тримесечие на 2025 г. (Q2 2025) – от 86,80 евро/MWh, т.е. за първото полугодие на 2025 г. – 105,89 евро/MWh (207,10 лв./MWh). Постигнатите нива на фючърсите за съседните пазари са с около 2-3 евро/MWh над тези за българския пазар.

Видно от горните данни, отклонението от определената прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г., която е в размер на 173,09 лв./MWh, спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар, е над 30%. В тази връзка, обаче, следва да бъдат съобразени и обстоятелствата, а именно:

Действително стойностите на фючърсните сделки за първото полугодие на 2025 г. имат прогнозен характер и се характеризират с относителна волатилност в зависимост от различни фактори, но предвид отчетените до настоящия момент цени на пазара ден напред, за да се понижи цената за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. под 199,05 лв./MWh (определената прогнозна пазарна цена за целите на ценообразуването по Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. на КЕВР, увеличена с 15%), то следва за първото полугодие на 2025 г. цената за базов товар да е около 150 лв./MWh, което е нереалистично, предвид стойностите на фючърсите и обстоятелството, че започва зимния сезон.

Видно от горните данни, прогнозната пазарна цена за базов товар, при отчитане на постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. на организиран борсов пазар на електрическа енергия, следва да е около 116 евро/MWh, като е нужно да се отчетат и различните допълнителни фактори, които оказват влияние върху нея. Основният движещ фактор за покачването на цените на регионалните борси е дефицитът на електрическа енергия, особено в пиковите часови диапазони, на фона на увеличен капацитет за износ към Украйна, чиято енергийна инфраструктура продължава да бъде разрушавана. През зимните месеци износът към Украйна ще окаже допълнителен натиск на дефицитния пазар в Югоизточна Европа, предвид ограничения воден ресурс и липсата на достатъчно работещи гъвкави мощности. Наблюдават се и други фактори, които допълнително влияят на възходящия тренд на цената, като: опасенията за нова газова криза и повишението на цената на природния газ; повишеното потребление предвид по-студеното време спрямо 2023 година; различните форми на компенсации/помощи в региона, които изкривяват пазара чрез липса на търсене на дългосрочни продукти и нелимитирани оферти на краткосрочните пазари; гъвкавите мощности в региона при липса на воден ресурс са неконкуретни и активирането им води до нереално високи цени.

От началото на м. ноември 2024 г. пазарът на електрическа енергия се характеризира с изключителна волатилност, като за този едномесечен период изменението на фючърсите е с над 20,00 евро/MWh. При такава рязка динамика не може да се прогнозира доколко устойчива е тенденцията от последния месец. Освен това, цената ще се прилага през относително дълъг период – 6 месеца, поради което същата не следва механично да отразява всяко колебание, още повече, че в много случаи моментните стойности на фючърсите отразяват факти и обстоятелства със спорадичен и случаен характер. Следва да се отбележи и обстоятелството, че прогнозната пазарна цена на практика основно се прилага за производители, чието производство също има непостоянен характер и може да се повлияе от непредвидими фактори, поради което при прогнозирането следва да се подхожда изключително консервативно. В тази връзка, при настоящото определяне на прогнозната пазарна цена следва да се вземат предвид и стойностите на фючърските сделки към началото на м. ноември 2024 г., като прогнозата се редуцира с около 3,50 евро/MWh до 112,50 евро/MWh.

При отчитане на горните факти и аргументи, прогнозната пазарна цена за базов товар следва да бъде в размер на 220,03 лв./MWh.

На основание чл. 37б, ал. 1 и ал. 2 от НРЦЕЕ във връзка с ценообразуването по Решение № Ц-17 от 30.06.2024 г. Комисията е определила групови коефициенти, отразяващи отклонението между средната пазарна цена за базов товар на пазара ден напред за предходната календарна година и постигнатата среднопретеглена цена на пазара ден напред за предходната календарна година от съответната група – независим преносен оператор, оператори на електроразпределителни мрежи, производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия, производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия, производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия, производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW, производители на електрическа енергия, произведена от биомаса и производители на електрическа енергия, произведена от други видове възобновяеми източници.

Предвид горното, при определената към настоящия момент прогнозна пазарна цена за базов товар в размер на 220,03 лв./MWh, прогнозната пазарна цена съответно за електропреносния оператор, електроразпределителните оператори и групите производители следва да бъде, както следва:

1. Независим преносен оператор – 227,09 лв./MWh;
2. Оператори на електроразпределителни мрежи – 235,66 лв./MWh;
3. Производители на електрическа енергия, произведена от високоефективно комбинирано производство на електрическа и топлинна енергия – 225,90 лв./MWh;
4. Производители на електрическа енергия, произведена от слънчева енергия – 179,86 лв./MWh;
5. Производители на електрическа енергия, произведена от вятърна енергия – 211,92 лв./MWh;
6. Производители на електрическа енергия, произведена от водноелектрически централи с инсталирана мощност до 10 MW – 234,79 лв./MWh;
7. Производители на електрическа енергия, произведена от биомаса – 223,25 лв./MWh.

С оглед изложеното, отклонението между определената прогнозна пазарна цена за базов товар за периода 01.07.2024 г. – 30.06.2025 г. в размер на 173,09 лв./MWh спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар в размер на 220,03 лв./MWh е в размер на 27,12%, в същия размер е и тази разлика по отношение на прогнозната пазарна цена за независимия преносен оператор и за операторите на електроразпределителни мрежи.

Посочената разлика обосновава наличие на съществено изменение на прогнозната пазарна цена за базов товар по смисъла на § 1, т. 16а от Допълнителната разпоредба (ДР) на НРЦЕЕ, според която разпоредба съществено изменение между определената прогнозна

пазарна цена за базов товар за съответен период спрямо постигнатата и прогнозната такава за оставащия срок от периода на организиран борсов пазар е налице, ако това изменение е в размер над 15 на сто.

Горните факти и обстоятелства обосновават необходимост от откриване на процедура за изменение на утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на КЕВР, в частта по т. 3, цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт при условията на чл. 31б, ал. 1, т. 3 от ЗЕ. В този случай КЕВР може да приеме съкратена процедура и срокове, а решението за изменение на цената влиза в сила от деня на приемането му от Комисията – чл. 31б, ал. 3 и ал. 4 от ЗЕ и чл. 53 от НРЦЕЕ.

Посочената по-горе прогнозна пазарна цена за базов товар се отразява на цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, както следва:

С Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3, КЕВР е утвърдила цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт в размер на 0,1486 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 423 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

Изменението на определената за целите на ценообразуването на електроразпределителните дружества прогнозна пазарна цена, както и предложеното с доклад с вх. № Е-Дк-1408 от 13.12.2024 г. изменение на цената за пренос на електрическа енергия през електропреносната мрежа, водят до изменение на признатата стойност на разходите на ДП НКЖИ за закупуване на електрическа енергия за покриване на технологичните разходи при разпределение на електрическа енергия, които представляват ценообразуващ елемент на цената. Промяната на тези разходи води до изменение на размера на необходимия оборотен капитал на ДП НКЖИ, съответно на регулаторната база на активите на предприятието. Това от своя страна се отразява и върху нормата на възвръщаемост на капитала.

Във връзка с горното ценообразуващите елементи, формиращи цената за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, се изменят както следва:

1. Технологични разходи при разпределение на електрическа енергия:
 - размер на технологичните разходи – 2%;
 - цена на електрическата енергия за технологичен разход – 235,66 лв./MWh, разходи за балансиране в размер на 1,80 лв./MWh, цена за достъп до електропреносната мрежа в размер на 0,85 лв./MWh, цена за пренос през електропреносната мрежа в размер на 13,85 лв./MWh и цена за задължения към обществото в размер на 0,00 лв./MWh.
2. Среден годишен разход за амортизации – 7 642 хил. лв.
3. Регулаторна база на активите:
 - средна балансова стойност на съществуващите активи за регулаторния период – 21 488 хил. лв.;
 - среден номинален размер на инвестициите – 39 981 хил. лв.;
 - необходим оборотен капитал – 4 500 хил. лв.
4. Експлоатационни и административни разходи за дейността „разпределение на тягова електрическа енергия“ – 43 464 хил. лв.
5. Норма на възвръщаемост – 1,17%.
6. Корекции съгласно чл. 38, ал. 5 и ал. 9 от НРЦЕЕ:
 - корекция съгласно чл. 38, ал. 5 от НРЦЕЕ – (минус) – 1 109 хил. лв.;
 - корекция по чл. 38, ал. 9 от НРЦЕЕ – (минус) – 1 610 хил. лв.

В резултат на гореизложеното, утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г., в частта по т. 3, цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, без ДДС, следва да бъде в размер на 0,14965 лв./kWh, без ДДС, при необходими годишни приходи – 44 737 хил. лв. и пренесена електрическа енергия – 298 940 MWh.

Предвид гореизложеното и на основание чл. 31а, ал. 2, чл. 31б, ал. 1, т. 3 и ал. 3 от Закона за енергетиката във връзка с чл. 30, ал. 1, т. 15 от Закона за енергетиката, чл. 40, ал. 1, т. 3 и чл. 53 от Наредба № 1 от 14.03.2017 г. за регулиране на цените на електрическата енергия и чл. 43, ал. 6 от Правилника за дейността на Комисията за енергийно и водно регулиране и на нейната администрация предлагаме Комисията да обсъди следните

РЕШЕНИЯ:

1. Да приеме настоящия доклад;
2. Да открие производство за изменение на утвърдената с Решение № Ц-18 от 30.06.2024 г. на Комисията за енергийно и водно регулиране цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт, в частта по т. 3;
3. Да приеме за откритото производство по т. 2 съкратени процедура и срокове, както следва:
 - 3.1. Дата и час за провеждане на открито заседание за разглеждане на доклада по т. 1;
 - 3.2. Срок за предоставяне на становища по доклада по т. 1;
 - 3.3. Дата и час за провеждане на обществено обсъждане на проект на решение за цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт;
 - 3.4. Срок за предоставяне на становища по проекта на решение за цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт;
 - 3.5. Дата за провеждане на закрито заседание на Комисията за енергийно и водно регулиране за приемане на решение за цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт.
4. Да приеме проект на решение за цена за разпределение на тягова електрическа енергия по разпределителните мрежи на железопътния транспорт;
5. На откритото заседание да бъдат поканени представители на страните по производството, като се осигури и възможност за дистанционно участие;
6. На общественото обсъждане на проекта на решение за цени на електрическата енергия да бъдат поканени заинтересовани лица – държавни органи, браншови организации, енергийни предприятия, клиенти, пряко свързани с изготвения проект, и организации на потребители, като се осигури и възможност за дистанционно участие;
7. Приетите доклад и проект на решение, датите и часовете на откритото заседание и на общественото обсъждане да бъдат оповестени на интернет страницата на Комисията за енергийно и водно регулиране.